

ინკლუზიური ბიზნეს ინკუბატორი, როგორც ბიზნესის ხელშეწყობის პროგრამა

Inclusive Business Incubator as a Business Promotion Program

თათია ბილისეიშვილი - დოქტორანტი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ბიზნეს ტექნოლოგიების ფაკულტეტი, Tatuli20@Gmail.com

Tatia Biliseishvili – PhD, Georgian Technical University, Faculty of Business Technologies, Tatuli20@Gmail.com

აბსტრაქტი. წინამდებარე ნაშრომში გამოკვლეულია ინკლუზიური ბიზნეს ინკუბატორი, როგორც ბიზნესის ხელშეწყობის პროგრამა საქართველოში. ბიზნეს ინკუბატორის მიზანია, მონაწილეობა მიიღოს წარმატებული კომპანიის ჩამოყალიბებაში. იგულისხმება, რომ ეს კომპანიები დატოვებენ პროგრამას, როგორც ფინანსურად დამოუკიდებელი და ძლიერი ერთეულები. ინკუბატორის პროგრამის მონაწილეებს აქვთ უნარი, შექმნან ახალი სამუშაო ადგილები, განავითარონ შესაბამისი სექტორი, მოახდინონ ახალი ტექნოლოგიების კომერციალიზაცია და ამგვარად გააძლიერონ, როგორც ადგილობრივი (რეგიონის), ასევე ქვეყნის ეკონომიკა.

მსოფლიო პრაქტიკაში, უკვე მრავალი წელია აქტიურად იყენებენ ბიზნეს ინკუბატორს პრაქტიკას, საქართველოში კი იგი რამდენიმე წელია რაც ეხმარება ახალ ბიზნეს ჩამოყალიბებაში, განვითარებაში და წარმატების მიღწევაში.

საკვანძო სიტყვები: ინკლუზიური, ბიზნეს ინკუბატორი, საქართველო, ბიზნესი, ეკონომიკა, ხელშეწყობის პროგრამა, ინკუბაცია, NBIA-ეროვნული ასოციაცია, მსოფლიო.

Abstract. In this article, an inclusive business incubator is considered as a business promotion program in Georgia. The goal of a business incubator is to participate in the formation of a successful company. It means that these companies will leave the program as financially independent and strong units. Participants in the incubator program have the ability to create new jobs, develop the relevant sector, commercialize new technologies and, thus, strengthen both the local (regional) and the economy of the country.

In world practice, the business incubator practice has been actively used for many years, and in Georgia it has been helping to establish, develop and succeed in new businesses for several years.

Keywords: Inclusive, Business Incubator, Georgia, Business, Economics, Promotion Program, Incubation, NBIA-National Association, World.

ძირითადი ტექსტი. ბიზნეს ინკუბატორი, ეს არის დამწყები ბიზნესის ხელშემწყობი პროგრამა, რომელიც ინოვაციური და კრეატიული იდეის მქონე მეწარმეებს საშუალებას აძლევს სხვადასხვა სახის შეღავათიან პირობებში გაიარონ საკუთარი ბიზნესის ჩამოყალიბებისა და განვითარების პროცესი. ადგილობრივად შეისწავლონ ბაზარზე არსებული მდგომარეობა, რისკები, მათი ბიზნესისთვის ხელსაყრელი პირობები, ჩამოაყალიბონ ბიზნეს გეგმა, მოახდინონ რეგისტრაცია, დაატრენინგონ კადრები და მართონ იგი.

ინკლუზიური ბიზნეს ინკუბატორი შესაძლოა საკუთარ კლიენტს სთავაზობდეს ისეთ სერვისებს, როგორებიცაა:

- იაფი საოფისე ფართი და წვდომა ინტერნეტთან;
- ბიზნეს ტრენინგები;
- პროფესიონალური მენტორობა და კონსულტაციები ისეთ საკითხებში, როგორებიცაა: მარკეტინგი, ბუღალტერია და ფინანსების მართვა, სამუშაო გუნდის მშენებლობა და ა.შ.;
- კავშირი სტრატეგიულ პარტნიორებთან;
- წვდომა საბანკო სესხებთან, ასევე პირდაპირი ურთიერთობა ინვესტორებთან.

ინკლუზიური ბიზნეს ინკუბატორები 21-ე საუკუნის მსოფლიო ეკონომიკაში კერძო ბიზნესის ხელშეწყობ უმთავრეს მექანიზმად იქცა. ინკუბაციის კულტურა მსოფლიოში დღითიდღე ვითარდება. “ბიზნეს ინკუბატორების ეროვნული ასოციაციის (NBIA)” 2012 წლის ოქტომბრის მონაცემებით, მსოფლიოში 7000-მდე მოქმედი ინკუბატორია, რომელთაც ათი ათასობით დამწყებ ბიზნესს მისცეს განვითარებისა და ზრდის საშუალება. იმ სტარტაპების 87% კი – რომლებმაც გაიარეს ბიზნეს ინკუბაციის პროგრამა – წარმატებით აგრძელებს საქმიანობას საკუთარ ბაზარზე.

ინკლუზიური ბიზნეს ინკუბატორები შესანიშნავ საშუალებას იძლევა დამწყები ბიზნესების რისკების შესამცირებლად. როგორც ზემოთ ავნიშნეთ, იმ სტარტაპებიდან, რომლებიც ინკლუზიური ინკუბაციის პროგრამას გადიან, 87% წარმატებით აგრძელებს საკუთარ სამომავლო საქმიანობას. NBIA-ს კვლევებზე დაყრდნობით შეგვიძლია ვთქვათ, რომ სტარტაპი ინკუბაციის პერიოდში 400%-იან ზრდას განიცდის, ბიზნესის წამოწყებასთან დაკავშირებული ხარჯები კი 40–50%-ით მცირდება.

ზოგი ინკლუზიური ინკუბატორი სტარტაპებს საწყისი კაპიტალით უზრუნველყოფს, ზოგი კი მხოლოდ სამუშაო ფართით შემოიფარგლება. თუმცა, საბოლოოდ, ყველა ინკუბატორს ერთი საერთო მიზანი აერთიანებს - დამწყები პერსპექტიული იდეების ჩამოყალიბების ხელშეწყობა.

ინკლუზიური ბიზნეს ინკუბატორი სულ უფრო და უფრო აქტუალური საკითხი ხდება მთელი მსოფლიოს მასშტაბით. ინკუბაციის ფორმატით დაინტერესდა ყველა, დაწყებული Vodafone-ით (აშშ), დამთავრებული AngelCube-ით (მელბურნი), რომელმაც გასულ წელს პირველი ოთხი სტარტაპი მიიღო თავის ინკუბატორში.

დღეისათვის, მსოფლიოში 7000-მდე მოქმედი ინკლუზიური ბიზნეს ინკუბატორია. გთავაზობთ მსოფლიოს ტოპ 5 ინკუბატორს:

1. YCombinator. YCombinator 2005 წელს დაარსდა და დღეისათვის ბიზნეს ინკუბატორის ოპტიმალურ მაგალითად იქცა. Y Combinator-მა სტარტაპების დაფინანსების ახალი მაგალითი შემოიღო: იგი წელიწადში 2-ჯერ მცირე თანხით (დაახლ. \$18000) აფინანსებს სტარტაპების დიდ რაოდენობას. სტარტაპები მიემგზავრებიან სილიკონის მდელოებზე, სადაც 3 თვის განმავლობაში ხვეწენ და ავითარებენ საკუთარ ბიზნეს იდეას და კომპანიას. გარდა ამისა, ისინი სწავლობენ ინვესტორების წინაშე ეფექტურად წარდგენის ტექნოლოგიებს. 3-თვიანი პროცესი მთავრდება დემო დღეს, როდესაც სტარტაპები წარსდგებიან ინვესტორების წინაშე. YC-მ 2005 წლის შემდეგ 450-მდე სტარტაპს გაუწია მხარდაჭერა ბიზნეს საქმიანობის საწყის ეტაპზე.

2. TechStars. ვენტორული კომპანიებისა და ინვესტორების ძალიან დიდ ნაწილს გამუდმებით და აქტიურად უჭირავს თვალი TechStars მიერ აყვანილ სტარტაპებზე. კიდევ ერთი ამერიკული ინკუბატორი, Techstars 3 თვის განმავლობაში აშშ-ს მასშტაბით 4 ლოკაციაზე მასპინძლობს 10 გუნდს. თითოეული გუნდის წევრი ფინანსდება \$6000-დან \$18000 დოლარამდე თანხით აქტივების 6%-ის სანაცლოდ. ინკუბაციის პერიოდის შემდეგ, გუნდები საკუთარ იდეებს წარადგენენ 75 პოტენციურ ინვესტორთან.

3. PushStart. ავსტრალიისათვის ცოტა რთული აღმოჩნდა YCombinator-ის სტილის ამ ახალი ადგილობრივი ინკუბატორის მიღება, თუმცა წლების განმავლობაში ეს შეიცვალა. PushStart ფინანსირებაზე მეტად აქცენტს აკეთებს სტარტაპების მენტორებთან ურთიერთობებსა და მათი პრაქტიკული უნარჩვევების განვითარებაზე. მენტორული სესიები ტარდება სიდნეიში, რის შემდეგაც სტარტაპები გადაინაცვლებენ მელბურნში და განაგრძობენ თავის პრაქტიკულ საქმიანობას.

4. Kayweb Angels. ჰაი კაისერიანმა, მეწარმემ სიდნეიდან, რომელიც უმეტეს დროს ნეუ იორკში ატარებს, Kayweb Angels 2011 წლის მაისში შექმნა და სტარტაპებს სრულიად ახალი რამ შესთავაზა. კაისერიანმა გაათვითცნობიერა რა, რომ სტარტაპები ფინანსებზე მეტად ტექნიკური უნარჩვევების ნაკლებობას განიცდიდნენ, მან დამწყებ მეწარმეებს პრაქტიკული გამოცდილების დაგროვების საშუალება მისცა. შედეგად, მან

ამ დროისათვის \$900000 დოლარის ღირებულების ინვესტიცია განახორციელა მისი პირველი ნაკადის სტარტაპებში.

5. 500 Startups. კალიფორნიაში დაფუძნებული 500 Startups ანტრეპრენორებს ცოტ-ცოტას, მაგრამ ყველაფერს სთავაზობს: დაფინანსებას \$10,000-დან \$250,000 აშშ დოლარამდე ოდენობით, 160 მენტორთან კავშირს და სამუშაო ოფისს სილიკონის მდელოების შუაგულში. დეივ მაკკლურის მიერ დაფუძნებული 500 Startups დღითიდღე უფრო და უფრო სწრაფად იზრდება, როგორც მსოფლიოს ერთ-ერთი ყველაზე სასურველი ბიზნეს ინკუბატორი.

ბიზნესის განვითარების ცენტრი, რომელიც საქართველოში პირველ ინკლუზიურ ბიზნეს - ინკუბატორს წარმოადგენს, აჭარის ფინანსთა და ეკონომიკის სამინისტროს დაქვემდებარებაშია. მასში ტრენინგი გაიარა 2000-ზე მეტმა პიროვნებამ, აქედან 80 %-ის ბიზნესი წარმატებით ფუნქციონირებს, 1000-ზე მეტი სამუშაო ადგილი შეიქმნა, ასევე 2000 000 ლარი მოუტანა ბიუჯეტს. ბათუმის შემდეგ თბილისშიც შეიქმნა ინკლუზიური ბიზნეს ინკუბატორი, რომლის პროექტებიც ასევე წარმატების მწვერვალს აღწევს. ტექნო პარკი უკვე რამდენიმე ქალაქში ისგავს ფეხს ესენია: თბილისი, ზუგდიდი, თელავი, აქმეტა და სხვა.

ტექნოპარკები და ინოვაციური ორიენტირებულია განავითაროს საქართველოში ტექნოლოგიების და ინოვაციების ეკოსისტემა, იგი წარმოადგენს ფიზიკურ სივრცეს, სადაც აკუმულირებულია ტექნოლოგიური, საგანმანათლებლო და პროფესიონალური რესურსი, რომელიც მიზნად ისახავს ემსახუროს საქართველოში ცოდნაზე დაფუძნებული ეკონომიკის განვითარებას. იგი თავისი ინფრასტრუქტურის მეშვეობით ხელს უწყობს მაღალტექნოლოგიებზე დაფუძნებული ბიზნესის ჩასახვასა და ზრდას, რომელიც კონკურენტუნარიანი იქნება როგორც ლოკალურ, ასევე გლობალურ ბაზრებზე. ტექნოპარკი აერთიანებს ინკლუზიურ ბიზნეს ინკუბატორებს, სასწავლო ცენტრებსა და ლაბორატორიებს, ასევე საოფისე ფართებსა თუ რეკრეაციულ სივრცეებს. მასში გარემოა შექმნილი იდეიდან ბაზარზე გასული, ჩამოყალიბებული ბიზნეს მოდელის მქონე სტარტაპის ჩამოყალიბებამდე მანძილის გასავლელად.

დასკვნა. ამრიგად, ინკლუზიური ბიზნეს ინკუბატორი ეხმარება პროგრამის მონაწილეებს განვითარებისათვის საჭირო ფინანსური და ტექნიკური საშუალებების მოძიებაში. ინკუბატორის მიერ მიწოდებული